

Poppentheater Merlijn en Raras Budaya, Haarlem - Amsterdam

Memory Rien Baartmans (27-06-1937 – 08-09-1993)

Rikkie en Slingertje

Handpoppenspeler *Rien Baartmans* was vooral bekend van zijn *Rikkie en Slingertje*-verhalen. Velen herinneren zich de avonturen van Slingertje het aapje: in meer dan 60 afleveringen uitgezonden op de televisie – in zwart-wit in de periode 1965-1975 – en gespeeld in het poppenschouwburgje aan het Hasselaersplein in Haarlem tussen 1965 en 1993. De muziek werd verzorgd door Jooop Stokkermans op piano en celesta.

Rien bewoog het ondeugende aapje Slingertje en gaf het dier ook zijn karakteristieke stem. De wijze en een beetje betweterige Rikkie werd bespeeld door Maaïke Hobbel, de eerste vrouw van Rien.

Het spel was altijd verzorgd: naturalistische decors, poppen en een spannend verhaal. De figuren waren heel populair en kregen ook

veel navolging. Poppentheater Merlijn vormde een stimulans voor velen om ook met het poppenspel te beginnen. Zo waren Rikkie en Slingertje een voorbeeld voor o.a. de poppenspelers Marijke Kots, Elsje Zwart, Max Verstappen, Koos Wieman en Alexander Bauwens. Poppen, decors en het archief van Poppentheater Merlijn zijn sinds eind 2015 in het bezit van het Poppenspe(e)lmuseum (met dank aan: Edith Baartmans - Otten en Elsje Zwart).

Zie ook: <https://www.youtube.com/watch?v=xCquzAgHOKo> (filmpje bezoek aan Poppentheater Merlijn).

Wayang

Rien Baartmans toonde al op vroege leeftijd veel belangstelling voor de Indonesische (theater)-cultuur. In de jaren zeventig kwam Rien in contact met de Javaanse dalang en poppenmaker Ledjar Soebroto, die hij opdracht gaf om wayang-kulit- en wayang-kancil-figuren te maken. Rond 1978 heeft Rien als dalang (poppenspeler) – samen met Elsje Plantema en de Stichting Raras Budaya (gamelan en wayang) – de wayang-kulit-spelvorm in Nederland op de kaart gezet. Als dalang gaf Rien tot aan zijn dood tal van wayang-kulit- en wayang-kancil-voorstellingen.

Extra informatie, zie: <http://www.poppenspeelmuseumbibliotheek.nl/pdf/pamflet150.pdf> (document over Wayang Kancil, Rien Baartmans en Ledjar Soebroto) en <http://nha.courant.nu/issue/JVH/1993-01-01/edition/null/page/238?query=Gevens&sort=relevance> (necrologie).

Memory Rien Baartmans

‘Lord, let me be a Wayang in your hands’/‘Heer, laat mij een wayang zijn in uwe handen’. Memory Rien Baartmans (27-06-1937 – 08-09-1993), puppeteer and dalang (Haarlem/The Netherlands).

Rien Baartmans became well-known with Poppentheater Merlijn, which performed ‘De avonturen van Slingertje’ (the adventures of a little monkey). He also was the only person who performed Dutch versions of Javanese Wayang stories including ‘Wayang Kancil’ (animal stories, with the small deer Kancil as main character) and ‘Subadra Larung’ which he performed at the 1981 Holland Festival, a trend-setting performing arts festival in the Netherlands. Ledjar Subroto from Yogyakarta created the Wayang kulit figures – leather shadow puppets – for them.

Keywords

Poppentheater Merlijn, ‘Rikkie en Slingertje’, wayang kulit, Noto Soeroto ‘Wayang Songs’. Photos: Maaïke and Rien Baartmans with Rikkie and Slingertje [1]; Slingertje (monkey) [4]; Amanit (dwarf), Slingertje and Rikkie (friend of Slingertje) [5]; Slingertje and Rien [6]; Kancil [7]. Posters: ‘Slingertje kera dan kuda terbang’ - ‘... en het vliegende paard’ [2, 3] (Bandung, Yogya/Indonesia, 1975). Text poster: Lucas Abedy/Rien Baartmans; Raras Budaya - wayang and gamelan group (1979-1990), founder Elsje Plantema: musician specializing in Javanese gamelan [8]; Memorial tablet [9].

Also refer to: <http://www.poppenspeelmuseumbibliotheek.nl/pdf/pamphlet151d.pdf> (Wayang performance, English text), <http://www.poppenspeelmuseumbibliotheek.nl/Pdf/pamflet145.pdf> (Raden Mas Noto Soeroto, Dutch text) and <https://www.youtube.com/watch?v=Zhx6yHcecy0> (Rikkie en Slingertje (1967), ‘Circus Dierelandijn’).

Afbeeldingen/Pictures I

1

2

3

4

Afbeeldingen/Pictures II

5

6

7

8

Literatuur/Literature

- Wayang kulit : ‘Javaans poppenspel voor massa en elite’
- ’t Fluwelen eindje : ‘De spiegel van het leven...’ : monografieënreeks over het volkspoppenspel
- Subadra Larung : De schending van prinses Subadra
- Rien Baartmans : de avonturen van een poppenspeler

9

Concept: Otto van der Mieden (08-09-2015). Klik op de groene woorden voor hyperlinks. Click on the green words for hyperlinks.
Zie ook/See also: <http://www.theaterencyclopedie.nl/w/index.php?search=rien+baartmans&title=Speciaal%3AZoeken&fulltext=1>,
<http://www.geheugenvannederland.nl/?/nl/zoekresultaten/pagina/1/merlijn/%28merlijn%29and%20%28isPartOf%20any%20%22POP01%22%29/&colcount=1&wst=merlijn> en/and <http://www.poppenspelmuseumbibliotheek.nl/pdf/Baartmans.pdf>.

Poppenspe(e)lmuseum ©
Musée de Marionnettes et de Guignol Puppentheatermuseum Puppetry Museum
Kerkweg 38 8193 KL Vorchten NL T: +31(0)578 - 63 13 29 F: +31(0)578 - 56 06 21
www.poppenspelmuseum.nl www.geheugenvannederland.nl/poppenspel2
www.poppenspelmuseum.nl/onderwijs www.poppenspel.info
www.poppenspelmuseumbibliotheek.nl info@poppenspelmuseum.nl